

LINTRUP

4

DECEMBER
1981

ET GAMMELT SOGN
ET GRÆNSESOGN

" - din dag er kort, men slægtens lang "

Lintrup gamle skole

Foran kirken, et par meter inde på kirkegården lå i sin tid den gamle skole med tjæret sokkel, kalkede vægge og stråtag.

Skolens eneste klasseværelse lå mod vest, i midten var lærerens lejlighed, og østenden rummede en lille stald. Klasseværelsets inventar bestod af lange borde og bænke med plads til 7-8 børn. Både borde og bænke var slidte af lang tids brug, og der var skåret navne i dem. Der var en vægtavle, en pult, et skab og en stor kakkellovn. Bag skabet stod spanskrøret, som blev flittigt brugt. Undervisningen foregik på tysk og var grundig. Der skulle læres udenad, der var ro og orden - den kendte tyske disciplin.

Undervisningsmidlerne var en skifertavle, en griffel, ein Lie-derbuch (sangbog), die Fibel (ABCen), der Jugendfreund (læsebog) og en katekismus.

Vinduerne var forneden mælkeglas, så man ikke kunne se, hvad der foregik udenfor.

Der hørte 8 tdr. land jord til skolen (nu Lintrup Skovvej 1), og i stalden var der plads til et par køer og et par grise.

"De små huse" var bare nogle træskure, og fra drengenes bræddeskærm løb "det" lige ud i byens rendesten. Det var usselt og primitivt: men det virkede. - Legepladsen var den lille firkant, hvor nu genforeningsstenen står. Lidt længere mod øst, for enden af skolens køkkenhave var en brønd med en træpumpe, hvorpå der hang et blikkrus i en kæde. Det var til at drikke af. Legepladsen

Da den nye skole blev taget i brug i sommeren 1913, blev den gamle først udlejet og siden solgt.

Først var der en systue, og her arbejdede selv manden med nål og tråd. Under krigen 1914-18, da der kom tysk militær hertil for at bevogte grænsen ved Kongeåen, blev den gamle skole beslaglagt og gjort til

tøj og ammunitionsdepot samt kontor (Schreibstube) for kompagniets skriftlige anliggender og udlevering af soldaternes post. Der blev holdt vagt både dag og nat helt til krigen sluttede i 1918.

I de følgende år boede forskellige til leje i bygningen: men efter genforeningen købtes den af den første danske sognerådsformand, Niels Hansen Nielsen, Smedegården.

Han foretog en hel del ændringer, satte f. eks. en høj kvist på. Det ændrede helt den gamle bygnings udseende.

Der blev nu startet en skrædderforretning med butik nede og værkstedet oppe i kvisten. Da skrædderen byggede sit eget hus, kom der tricotageforretning i den lille butik, og en mand, der havde haft Lintrup vindmølle (nu Gl. Møllevej nr.5) i forpagtning, lejede sig ind i den anden ende, hvor han i en tilbygning indrettede motormølleri.

I 1939 nedbrændte det hele ved en gnist fra motoren. Resterne blev fjernet, og et nyt stykke kampestensdige blev rejst, hvor skolen havde ligget.

UFO over Kongeåen

En kvindelig bilist observerede i går ved ca. 23-tiden et ukendt flyvende objekt, da hun kom kørende ad Dover Kirkevej syd for Foldingbro. Genstanden udsendte et stærkt vedvarende rødt lys, men gav ingen støj af nogen art fra sig.

Bilisten hvis identitet er Rødding-redaktionen bekendt, så UFOet kom fra nordvest med alm. fly-hastighed. I ca. en halv km afstand standsede objektet op over en lille granplantage ved en ubebøet gård, og her blev det hængende i luften, mens det udsendte fire røde lys anbragt i en firkant. Observatøren, der først troede, der var tale om en helikopter standsede bilmotoren og rullede vinduet ned for evt. at høre motorlyd, men alt var tyst. Efter få minutter forsvandt objektet igen i retning direkte syd mod Rødding.

hmj.

I januar 1979 bragte VESTKYSTEN denne lille notits om UFOer over Barsbøl. Noget tilsvarende er set før, for i Pilegårds lille bog om Lintrup sogn, der udkom i 1925, berettes på side 53 følgende:

Barsbølhøje, 7-8 Høje nordvest i Sognet. Her er mange Gange set et Varsel. En Aften for en Del Aar siden skal en gammel Mand have set gloende Kugler flyve i Luften frem og tilbage mellem disse Høje og Antte Bakker vestfor Kongeaaen.

Hvem ved, hvad der egentlig sker derude over bakkerne?

KNUD LASSEN FORTÆLLER

Et af de mennesker, vi i vort lokalhistoriske arbejde har fået væsentlige bidrag fra, er Knud Lassen, Tornumskov.

Det, der fylder mest i erindringerne, er nok tiden fra 1914-18. Det fylder så meget, at det ikke er egnet til et lille blad som vores; men vi er glade for at have det i arkivet.

Her vil vi tage afsnittet fra tiden umiddelbart efter krigen og lade Knud Lassen selv fortælle:

Tiden mellem krigens ophør og genforeningen blev en svær tid for vor landsdel. Til stor skade for vore markværdier, der stadig blev mindre værd. Sortbørshandel og smuglerier fejrede store triumfer. Ingen gad arbejde for nogle mark, når en tur over grænsen gav helt andre udbytter. Grænsebevogtningen var ikke særlig effektiv, og der var også gendarmen med udpræget handelstalent.

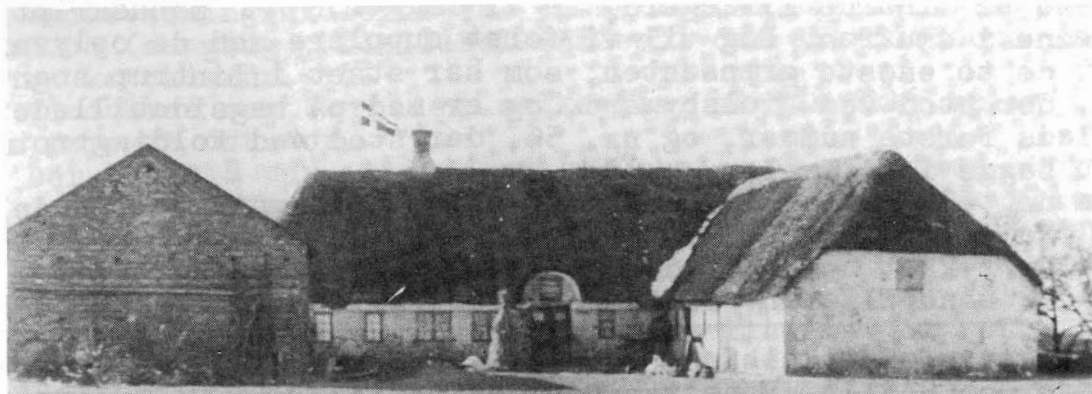
Men at man i det gamle land ikke var ligegyldige overfor vore vanskeligheder, derom vidner oprettelsen af "Sønderjydske Fond". Man samlede ind - såvel af penge som af tøj. Tøjet tog kvindeforeningerne sig af, og de sørgede for, at trængende familier fik. Fire års slid så godt som uden mulighed for fornyelse havde ud-tømt alle lagre. Der blev også udbetalt kontant hjælp til krigsenker og hjemvendte krigsdeltagere, der var familiefædre. Det drejede sig om 250-500 mark efter familiens størrelse. Børn efter faldne fik på konfirmationsdagen et sølvur med indskriften: "Til minde om din far."

Vi blev også velsignet med en stab af forsikringsfolk og sælgere af alle slags. Mange af dem omgik sandheden på en meget letfærdig måde.

En ny religion blev også tilbudt. "Efter Ragnarok ligger Tusindårsriget lige om hjørnet. Der er nu bygget Fredspalads i Haag, og ingen ved bedre end I sønderjyder, der har oplevet Ragnarok, at I nu må besinde jer på at komme med i Tusindårsriget." Formedelst nogle små skrifter og en større bog, der omhandlede de kommende herligheder, blev man sin plads i det hinsidige sikret.

Sundhedsapostle med bøger, tøjekspertes med tøj efter mål, blot sætte sit navn under en købekontrakt og forpligtede sig til at betale med kronemønt. Mange gjorde bitre erfaringer. Købekontrakter var for os et ukendt begreb, og kroner blev en mangelvare i forhold til vore næsten værdiløse mark.

Da det blev klart, at vi blev danske, kom der en livlig ejen-

Ejendommen, som Knud Lassen købte af Pilegård.

domshandel i gang. De mange tilflyttede tyskere, som var kommet til "Nordslesvig" på meget gode betingelser og i det forfængelige håb, at kunne for tyske vor landsdel, var blevet tabere. - Deres største indsats var, påstås det, at brænde deres gamle ejendomme af og lade brandforsikringen betale nye bygninger. De var altid sikre på en plads under øvrighedens vinger (men der fandtes dog undtagelser), disse tyskere ville nu med grænsen sydpå.

Vi unge fra landsdelen, der skulle sætte bo, troede det blev let, der var mange huller, som skulle fyldes. Men vi fik igen skuffelser. Fra det gamle land kom fædre med kroner i tegnebogen og unge veluddannede landmandssønner. Vore fædre kom med næsten værdiløse mark og vi selv med 3 til 4 - nogle op til 7 år i Wilhelms Armé. Mine forældre havde solgt deres ejendom lige før krigen og kunne nu - efter den tids forhold, leve af renterne af deres kapital. Der var oprettet en udligningsfond for disse småsparere, og fra den fik de 4000 kr.

Jeg fik tilbudt en ejendom af en ældre mand, der lod halvdel af købesummen stå i fem år. Det var gode betingelser; men at overtage efter en gammel mand, med forsømte bygninger og gamle redskaber, fire krigsårs udsultede marker, og en besætning, der nylig havde været igennem en mund- og klovsyge - uden nogen særlig uddannelse som dansk landmand, blev hårdt for et ungt par.

Vi overtog ejendommen 1. nov. 1920 og fik i 1921 den mindste avl, der hidtil var kendt (tørke). En gammel mand sagde: "Kun den bonde, der har oplevet 1921, ved, hvor lidt der kan avles på Danmarks jord."

Jeg tjente lidt ekstra ved grus- og sandkørsel, slog skærver, tog vejarbejde til 1 kr i timen, prøvede mælkekørsel til 2,78 kr pr. dag, samt gravede og leverede tørv. Det drejede sig altid om kontante penge.

Besætning og avl blev efterhånden bedre; men så kunne Danmark jo ikke være sin kronekurs bekendt og skulle da have "den ærlige krone", hvilket førte til den første landbrugskrise i 1926-27.

Der kom en selvstyrebevægelse med Kylling fra Frørup og Cornelius Petersen fra Møgeltønder som ledere. De udgav en avis, der hed "Bondens Selvstyre". Til folketingsvalget - vistnok i 1926 - havde partiet 5 kandidater. Min hed Deichgräber; det viste sig senere, at han var tysker; men ingen af dem opnåede valg.

Der blev også trykt selvstyrepenge; men de blev forbudt.

1 - 0 TIL KIRKEBLADET

I kirkebladets oktobernummer stod en udmærket artikel om grænsestenene på Lintrup kirkegård, så vi lægger vort manuskript om samme emne i skuffen. Dog vil vi først supplere med de oplysninger, at de to eneste grænsesten, som har stået i Lintrup sogn, er nr. 55, der stod ved Nielsbygård, og er med på bagsidebilledet i vort blads første nummer, og nr. 56, der stod ved Foldingbro. De står nu begge i Haderslev.

Sten nr. 57, som stod ved Skodborghus, er havnet helt nede på Dybbøl skoles græsplæne, jo, det gælder om de gamle grænsesten, at de blev rykket op med rodet og kastet langt omkring.

(Kilde: Bent Eliassen: HEJLSMINDE den gamle grænse, udg. 1980)

Bladet udgives af lokalhist. udvalg: Anne-Brit Skjønaa 855245, Knud Pedersen 855115, Hans Bendtsen 855306 og Povl Hinge 855318. Bladets adresse: Hinge, Kirkepladsen 1, 6660 Lintrup. Løse blade (nr. 1 - 4) kan for 2 kr pr. stk. købes hos udvalget.